

לבטל החלטת כנסת. עם זאת, היה ניצחוננו שלם. החוק הזה כאילו נעלם מסדר יומה של הכנסת העשירית. המהות גברה על הצורה. סבדור גם לא עבר על סדר-היום על התנהגותו של סבדור-אבידוב. הוא צרח על סגנון בקול-יקולות ל"ענייני ח"כים וכל מקור ליישבתו. הסגן התפטר, חזר בו אחרי ההפצרות הרגילות וקבלת דין ה"תנועה". אבל הפינסק היה פתוח, והידיים רשמו. חשבון החובה של סבדור כסיעת הליכוד כנסת הלך ותפח. הרטינות נגדו כספסלי הקואליציה הפכו בהדרגה למסע השמצה גלוי, חסר-מעצורים. ראשי הסיעות המרכיבות את הקואליציה טענו, שהוא מפלה את האופוזיציה לטובה. במקרה אחר הם הצביעו על העובדה ששניסאות הכנסת, בהשראת היו"ר, אישרה 11 הצעות של המערך, שיגר וחר"ש, לסדר היום, ורק שתיים של הקואליציה.

הטיפוסים נגדו בכלי-התיקשורת גררו תגובה סבדורית טיפוסית. היו"ר, זימן ללישכתו את כל ראשי סיעות הקואליציה (מילוא - ליכוד, אברהם מלמד - מפר"ל, גאולה כהן - התחיה, אברהם שפירא - אגו"י) ונוף בהם בחריפות. באורה כל-כך אופייני וזהו סבדור את הכנסת עם אישיות-של. פגעתם כי ובכנסת" הטיח כפני אורחיו הנדרמים. הסיגנון הזה מבטא היטב את הפן הפחות-סימפטי ברמותו של סבדור. האיש הלא-מכריח הזה, חונכי-הקסמים המושבע, הוא פשוט אדם מנופח מאיך-כמוהו.

באורה אירוני שירת החסרון הזה את תפקודו כיו"ר הכנסת. דווקא בשל העובדה שהוא התפתה להאמין, שבחירתו

לתפקיד הסכה אותו לאישיות מהשורה הראשונה — הוא הפך אישיות כזאת! כך לא היסט סבדור לריב בגלוי, אפילו עם בנין הנערץ עליו. כמרס 1982 העז שרה-אוצר, יורם ארדור, שהוא שחצן ממדרגה ראשונה ואיש מנופח לא פחות מסבדור עצמו, להרים את קולו על היו"ר. ארדור היה אז כשיא תיפארתו, והכל ייחסו לו את ניצחון הליכוד בבחירות 1981. סבדור לא התרשם במיוחד. הוא גער בארדור ממש בצעקה. בנין, שלא חיבב את ארדור, יצא ככל זאת להגנתו. התפתחו חילופי דברים חריפים.

הכל חישו שיושב-ראשי הכנסת רואה את עצמו לא רק כח"כ רגיל, אלא כמנהל-הליכוד, שנבחר לתפקיד יו"ר הכנסת, כדי לשרת את סיעתו, אלא כראש הרשות המחוקקת המגן על הכנסת מפני ראש הרשות המבצעת. כך בעצם החל עידן סבדור, שאין ממנו דרך חזרה גם לזרשיו בתפקיד.

מאותה סיבה עצמה הוקיע סבדור את הממשלה, מכיוון שהסירה ברגע האחרון הצעות שלה לסדר היום, מבלי להודיע מראש לנשיאות הכנסת, גירש בתקיפות רבה (יש האומרים מופרות) את חברו לטיעה, ח"כ בני שלייטא, מרוכני-הנאומים. רגישותו, הפולגות של סבדור לכבודו האישי, ומסעי הצלב שלו להגנת כבוד-הכנסת, הפכו יחידה בלתי-נפרדת, מטושטשת-תחומים. לא היה בכך כדי לחנך אותו על חבריו.

● טריקת שלפון נושא

המשבע שבנועות האחרונים בשמו של סבדור, לא שבע תמיד נח מיושב-ראשי-הכנסת. בתחילת 1983 ביקש סבדור לחייב את חברי-הכנסת להופיע לשיבות, ררישה זאת וזכה לתגובות שופצות בישיבה מיוחדת של סיעת המערך. מנחה הכנסת סיפר, שהוא סירב להיות סגן יו"ר, מכיוון שהוא ידע מיהו היו"ר.

משה שחל טען שסבדור מתנהג כמו רס"ר, שהוא מגוחך ובעל יצר חשיפה חולני. עוזי ברעם קונן על כך שהיו"ר הכריח את הח"כים ללבוש את הזקקים המחרובים. יחזקאל זכאי ניבא, שהח"כים עוד, יאלצו לרפוק שעונים, שבה וייס הוקיע את האינפנטיליזאציה של חוקי יסוד

תחת סבדור. אפילו דני רוזוליו הוהיר הביע את הסכרה, שסיעת המערך תצטרך למצוא דרך להגין בחריפות. סבדור, כדרכו, הגיב על הביקורת באורה סופר-ראשי. הוא סירב לקבל אורה נכבד מצרפת, שהגיע לישראל לפי הזמנת ח"כ ז'ק אמיר מליגת העבודה. לא אגיש שום שירותים למערך, הודיע היו"ר לכלי-התיק שורת. שלושה חודשים מאוחר יותר, טרק סבדור את שפופרת-החלפון בפניו של הנשיא הנבחר יצחק נבון, על רקע ויכוח דיימטופש על דרך אירגון טקס חילופי הנשיאים — מי יזמין, איד יזמין, על איהו נייר.

בסופו של דבר, ערך סבדור את הטקס בכנסת, ניצח עליו ברוב הדר ופומפוזיות והתעלם לחלוטין מפניו הוועמות של נבון, שלא העריס כלל ליושב-הראש. לעיתונאי עקיבא אלדר מהארץ, שתמה על העדרו של ראש הטקס מהאירוע, אמר סבדור בסיגנונו הקלאסי, שראש הטקס הוא לא פונקציה. אנשי המערך רתחו מכעס. זה אסון לאומי שסבדור מדבר תשע שפות, אמר ח"כ שנון כמיוחד לעיתונאים. כך יודע כל העולם עם מי יש לנו עסק.

התנהגותו של סבדור ער החודשים האחרונים דווקא עוררה חששות כבדים בקרב אנשי המערך, שהוא ינצל את מושרתו למען הליכוד. הוא עקף, למשל, את כל הנדהלים, כדי לאפשר למנכ"ל מישרד האנרגיה, חברו למיפלגה אוריאל לין, להתמודד בבחירות

איש ההדר הבית"רי

ולד ברוסיה, בן 66. אב לשני ילדים, למד פילולוגיה בוילנה וכלכלה-תחבורתית בסורבון ובאוצות-הברית. היה מנהלן בצבא הבריטי. עלה לארץ בגיל 23. מדבר עברית, אנגלית, צרפתית, גרמנית, רוסית, פולנית ויידיש. אחרי חמש שנים בצבא הבריטי, שירת בהגנה וצה"ל, תמיד בתפקידי מנהלה ומישימת (כולל טקסים, כמובן) והשתחרר כדרגת סגן-אלוף.

היה מנכ"ל הרכבת, מנהל חברת-בת של רסקו (עדר) ומנכ"ל החברה לייצוא פריהדר, כן שימש כיו"ר אגודת מכבי בישראל, נשיא רטוארי בתל-אביב, נשיא לישכת המיסחר ישראל-צרפת.

סבדור, שנולד בשם מקס חורובסקי, התמודד בחוסר הצלחה נגד יוזע רבינוביץ על ראשות עידיית תל-אביב (1969), והיה ראש סיעת גח"ל במועצת-העירייה.

ב-1973 נבחר, למעשה, לרשימה כנסת, אבל נפסל על-ידי ועדת מינויים. הוא פירסם מאמרים רבים על נושאי חוץ, מינהל ותחבורה. נסע עשרות פעמים לכינוסים, לוועידות בינלאומיות ולמסעי הרצאות. ביטא תמיד, בהתלהבות ובשצף קצף, את העמדה הישראלית הרישמית. מבחינת עמדותיו המדיניות הוא עומד קצת מימין לקונסנזוס, ואין לראות בו, בשום פנים ואופן, נון-קונפורמיסט. בנעוריו היה חניך בית"ר, ובכנסת מתלוצצים, שהוא היחיד שמתייחס למושג "ההדר הבית"רי" בצנינות. מטוגל, עם זאת, להתפרצויות ואפילו ללשון דיגסה, הרף הקפדתו המפורסמת על "לבוש הולם" ונימוסים טובים.

לעיריית חיפה, ומשה שחל אף איים עליו בבג"ץ. הוא התעלם מביקורת על כך שהממשלה כמעט שלא דיווחה לכנסת בשלבים הראשונים של מלחמת-הלבנון, ועיתונאים נהגו להוקיע אותו ככלי-שרת של השילטון. את אפשרות התערבות בג"ץ בהחלטותיו הוא פסל בחריפות, וראה בה פגיעה בעיקרון הפרדת הרשויות. את ויקטור שטייטוב ויוסי שריי, שפנו אליו בעניין עקיפת ועדת-החקיקה וועדת רחה כמעט בנסות, טען שהממשלה אינה חייבת להיוועץ בוועדה.

מסקיפים רבים סבורים שהשינוי חל בו, רק אחרי התמוטטות התפיסה שעמדה בבסיס מלחמת-הלבנון. בהתבטאויותיו (המוריעין טעה בנושא לבנון), היו יותר קורבנות לבלבון, באורח יחסי, מאשר לאמריקאים בוויטנאם, אין להתר לשרון להיות חבר בוועדת-ישרים לענייני-ביטחון, אחרי החלטות ועדת כהן? יש אישור ברור לגירסה זאת. מכל מקום, אין ספק ששקיעתו של בנין, הרחת שרון-וניופת הוועדה בשמיר, עירערו את סמכות הממשלה. בתקופה זאת החל סבדור פועל בתוך הכנסת בתקיפות הולכת וגוברת, ואף לקחת חלק בהתארגנויות פוליטיות כמו, כנופיית הארבעה, שנועדו ללכת לקראת המערך, בסיסם של ממשלת אחדות לאומית.

סבדור מסוגל להיות נמהר, אפילו גס-בריה, אבל גם להיות חרט על התנהגותו. בפני חברי-הכנסת הטיח פגמים רבות: אתם משערים לעצמכם מה חושב עליכם העם? לנשיא הפרלמנט האירופי, פיטר הוא עדיין לא השלים עם המחיר הכבד, אבל קשה להשתחרר מהתחושה, שיותר מכובד להיכשל במרכז המיפ"ל לנה הליברלית, מאשר להצליח שם.

הוא עדיין לא השלים עם המחיר הכבד, אבל קשה להשתחרר מהתחושה, שיותר מכובד להיכשל במרכז המיפ"ל לנה הליברלית, מאשר להצליח שם. חיים ברעם

הווי

זה מסביר את הגרעון

תל-אביב קיבל אורה חשבון לתשלום יתרת שומת מסי-הכנסה, כשקל אחד, שילם את השקל ברצון, ואחר פנה לשר-האוצר במכתב, שבו הסביר לו כי לפי רעתו עלתה גביית השקל שלו 54 שקל למדינה, וזה לפי הפירוט הבא: שכר-העבודה של פקיד מסי-הכנסה שכתב את השומה — 30 שקל; דמי-הרואר למשלוח השומה — 15 שקל; שכר פקיד בנק-הדואר שגבה את החוב של השקל האחר מן האורח — 5 שקל; מחיר טופס השומה — 3 שקל; מחיר המעטפה שבה נשלחה השומה — שקל אחד.

★★★

הברירה הלא טיבעית

תל-אביב התלהבו כל הנוכחים בכינוס בני-יוג מעדות שונות מסיפורי ההצלחה של נישואין אלה, אך הודו פה אחד שהמופע המסיים את הכינוס, שביקש להציג מוסיקה בינעדית, שבו פרטו על עור בליווי פסנתר, לא כל-כך הצליח.

★★★

שקטו בכקורה

צה"ל גילו רופאים, הבורקים את המתייצבים לשיחות-חובה, כי גדל מיספר המתגייסים הסובלים מפגיעות במערכת השמיעה ובעוצניה, ייחסו את הדבר לחשיפה ממושכת לרעם החזק המושמע מרמקולי הדיסקו-טקס, אולמות-השמחה ומסיבות לילות השבת, שבהם מרבים הצעירים לבלות.

★★★

מי השחור כאן

ירושלים הודיע צוות של מנתחים, אימונולוגים (חוקרי מערכת החיסון) ונפרולוגים (רופאי כליות), כי מתוך 75 השתלות של האחרונות נקלטו כמאות יותר טוב אצל חולים ערבים מאשר אצל חולים יהודיים, בריוק כפי שבאוצות-הברית ההשתלות מצליחות יותר אצל חולים לבנים מאשר אצל חולים שחורים.

★★★

כסף עולה בעשן

ירושלים הודיע בנק ישראל כי בשנה שעברה פסל הוורה לשרוף, כבלת-היראיים לשימוש חוזר, 82 מילי-יון שיטרייכסף, שכללו 3.5 מיליון שטרות של 500 שקל; 26 מיליון שטרות של 100 שקל; 26 מיליון שטרות של 50 שקל ושישה מיליון שטרות של 10 שקל, 5 שקל ושקל אחד.

★★★

הקשר האוסטרלי

ירושלים הסביר ילד בן 5, שנכח בטקס האוכרה לחילי אוסטרליה ונירוילנד הקבויים כבית-הקברות הצבאי של חברה-העמים הבריטי שעל הרחצופים, כי הגיע למקום מכיוון שהוא בנו של המוכיר הראשון בשגרירות אוסטרליה בתל-אביב וגם נכדו של איש חיל-המישלוח האוסטרלי של מלחמת-העולם השני, רלי של מלחמת-העולם השני, ששירת בארץ-ישראל, וגם נינו של איש חיל-המישלוח האוסטרלי של מלחמת-העולם הראשונה, שהשתתף בכיבוש הארץ מידי התורכים, תחת פיקודו של הגנרל אלנבי.

כה אמר היו"ר

- על מכונית-הפאר האמריקאית שלו ועל דירת השרד היקרה: זה מגיע לי, והולם את תפקידי.
- על עו גם קודמיי.
- על ביטול הקריאה הטורמית של חוק-הארכיאולוגיה: הייתי מצביע בעד החוק, כי יש לנו הסכם קואליציוני, אבל לא אתו די להעברתו בגניבה.
- על מישלוחת הכנסת לחו"ל: אני אקבע מי יסע, ומי לא יסע בשם הכנסת.
- על המיפלגה הליברלית: צ"ץ צדיק, הם נובלים ורמאים.
- על עצמו: אני מתאים להיות שר-אוצר.
- אני מתאים להיות שר-החוז.
- אני מתאים להיות שר-התוד בהרה.
- אני מתאים להיות שגריר ישראל בארצות-הברית.
- אני מתאים להיות ראש המיפ"ל לנה הליברלית (בהודגמויות שונות, כמובן).
- כלפי בנין: אלה יכול לפנות לוועדת הפירושים, אבל אני קורא לסדר את שרה-אוצר, יורם ארדור.
- על סגנו, מאיר כהן-אבידוב: צרקתי שצעקתי עליו, אבל לא הייתי צריך לעשות כך בנוכחות פקידים.
- על פעולתו בכנסת התשיעית (1981-1977): ייטיב ידוע כח"כ תקיף וסובי עיתונות מפני.